

Dals-Eds kommun

Handlingsplan för att förebygga allergiska besvär bland barn och ungdomar i Dals-Eds Kommun

Avser hösten 2004-2007

Antagen av Kommunfullmäktige 2005-05-18, § 33

Folkhälsan/Allergikommittén

Inledning

Allergikommittén i Dals-Eds Kommun bildades under våren 2003. Denna arbetar för att underlätta besvärerna för dem som redan är drabbade och samordna det allergiförebyggande arbetet i kommunen.

Allergikommittén består av representanter från primärvården och olika förvaltningar inom kommunen samt föräldrårådet.

Bakgrund

Astma/Allergi är ett växande folkhälsoproblem och ökar snabbt bland barn och ungdomar och är idag den vanligaste sjukdomen bland svenska barn. Vart tredje skolbarn beräknas ha någon form av allergiska besvär, en del årstidsberoende.

Kostnaden för samhället beräknas för hela landet till cirka 10 miljarder kronor per år och för Västra Götalands del innebär detta över 2 miljarder kronor per år.

Orsakerna till ökningen är ännu ej klarlagda men mycket talar för att vår miljö och våra levnadsvanor ligger bakom ökningen. Idag kan vi inte ge några säkra råd för att undvika att barn blir allergiska, däremot kan vi göra mycket för att lindra och ibland förebygga allergiska besvär hos dem som redan är drabbade. Genom bättre kunskap, ökad information och åtgärder i miljön kan vi minska den enskildes astma/allergibesvär och samhällets kostnad.

Övergripande mål

Målet är att förebygga astma/allergi och att underlätta för de barn och ungdomar som utvecklat någon form av allergi eller överkänslighet.

Detta vill vi nå genom:

1. Information/utbildning

Det finns ett stort behov av kunskap och information bland såväl politiker, personal och föräldrar, som hos barn och ungdomar själva. Upplysning och ny kunskap är ofta första steget till förändring. Ibland måste åtgärder vidtas som inte alltid är bekväma men som blir lättare att förstå om man har kunskap om bakgrunden.

Mål

Ökad kunskap om astma och allergi

Åtgärder

- Mödra- och barnhälsovårdens personal skall informera högriskfamiljer.
Ansvar: Primärvården
- All personal som arbetar med barn och ungdomar skall ca vart tredje år, ha utbildning av allergikonsulent.
Ansvar: Fokusnämnden
- Köks- och förskolepersonal skall regelbundet genomgå utbildning avseende omhändertagande av elever med allergier.
Ansvar: Servicenämnden och Fokusnämnden
- Föräldrainformation skall ges om hänsynstagande till barn och ungdomar med astma/allergi vid start på förskola och skola.

Ansvar: Fokusnämnden

- Information skall ges till barn och ungdomar om de rekommendationer som bör följas för att göra förskole- och skolmiljön, så bra som möjligt ur astma/allergisynpunkt.

Ansvar: Fokusnämnden samt Primärvården

- Förbättra patientutbildning och sjukvårdspersonalens astma/allergikunskaper.
Ansvar: Primärvården

2. Inomhusmiljö

Vi tillbringar ca 95 % av vår tid under vinterhalvåret inomhus, därför är det viktigt att inomhusluftens kvalitet är god. Barn är särskilt känsliga för om inomhusmiljön är ogynnsam. En hälsosam inomhusmiljö för allergiker är en gynnsam miljö för alla. Enligt miljöbalken skall kommunen ägna särskild uppmärksamhet åt bl a lokaler för undervisning och omhändertagande.

Mål

Alla skall kunna vistas inomhus i offentliga miljöer utan risk för negativa hälsoeffekter.

Åtgärder

- Allergirond skall ingå som en naturlig del i skyddsronden.
Ansvar: Fokusnämnden, Servicenämnden och Socialnämnden
- Information om hur många personer som får vistas i lokalen samtidigt, för att upprätthålla god ventilation skall finnas vid varje klassrum eller därmed jämförlig lokal. Rekommenderat elevantal skall inte överskridas.
Ansvar: Servicenämnden och nyttjare
- Daglig utevistelse för alla barn och ungdomar skall eftersträvas.
Ansvar: Fokusnämnden
- Beakta allergiaspekten vid upphandling av inredning, hygienartiklar samt kemisk/tekniska produkter och skolskjutsar
Ansvar: Inköpare vid samtliga förvaltningar i kommunen
- Växter i och strax utanför förskolor/skolor och andra offentliga lokaler dit barn och ungdomar har tillträde, skall väljas med hänsyn till allergiska och överkänsliga personer
Ansvar: Fokusnämnden och Servicenämnden

3. Lokalvård

Med få undantag erbjuder våra skolor idag en mera dammbemängd inomhusmiljö än de flesta andra arbetsplatser. Inomhusdamm innehåller allergen, sotpartiklar, kemikalier, mögel etc. Flera studier visar ett samband mellan dammexponering och slemhinnebesvär. Städning är därför en hälsofrämjande åtgärd för alla barn och ungdomar, speciellt för de med astma och allergi.

Mål

Städning i förskola och skola skall hållas på en sådan nivå att den bidrar till en bra miljö för alla.

Åtgärder

- Städschema som följer Socialstyrelsens allmänna råd skall finnas och uppdateras 1 gång vartannat år (SOSFS 1996:33)M
Ansvar: Servicenämnden
- Lokalerna skall utformas och möbleras så att de blir så lättstädade som möjligt
Ansvar: Fokusnämnden och Servicenämnden
- Textilier bör rengöras 1 gång/år
Ansvar: Servicenämnden (Nyttjare får betala för tjänsten)

4. Utomhusmiljön

Kvävedioxid, ozon och partiklar är de mest besvärande luftföroreningarna med risk för irritation på andningsvägar och försämring vid astma och allergi. De största källorna är vägtrafik, arbetsmaskiner och förbränning av biobränslen, främst småskalig vedeldning.

Mål

Den påverkbara utomhusluften ska vara så ren att barn och ungdomar med astma och allergi slipper besvär.

Åtgärder

- Vid nybyggnation och förändring av förskola/skola skall luftföroreningsrisken beaktas och Boverkets råd om skyddsavstånd hållas.
Ansvar: Servicenämnden och Miljö- och Byggnadsnämnden
- Vid plantering skall val av växter ske med hänsyn till allergiker och överkänsliga
Ansvar: Servicenämnden

5. Rökning

Spädbarn som utsätts för passiv rökning riskerar att utveckla astma.

Det uppskattas att 20-30 procent av tidig astma bland barn orsakas av passiv rökning.

Personer som utsätts för passiv rökning kan få allvarliga hälsobesvär, särskilt personer med astma och andra luftvägsbesvär.

Tobakslagen innehåller bestämmelser om förbud mot rökning i offentliga lokaler. Miljöer för barn och ungdomar ska vara helt rökfria.

Mål

Alla ska förbli rökfria. Barn och ungdomar ska skyddas mot passiv rökning.

Åtgärd

- Tobakslagen skall följas upp genom Socialnämndens tillsyn
Ansvar: Socialnämnden

- Senast december 2005 skall Hagaskolan ha en plan för hur de ska arbeta för att ungdomars rökdebut förhindras.
Ansvar: Fokusnämnden
- Barnavårds- och mödravårdscentralen skall informera blivande och nyblivna föräldrar om rökningens och den passiva rökningens negativa effekter.
Ansvar: Primärvården
- Gymnasieskolan ska senast vt –05 ha en plan för bibehållen hög rökfrihet bland sina elever, samt kunna erbjuda rökavvänjningsprogram till rökande elever.

6. Pälsdjur

Pälsdjursallergi är den vanligaste allergin och förekommer hos 5-10 % av alla skolbarn och hos 70% hos skolbarn med astma. Varannan barnfamilj har husdjur. Ett problem för pälsdjursallergiska barn är att djurägare bär med sig djurpartiklar på kläder och skor till förskolan/skolan.

Mål

Personer med känd pälsdjursallergi ska skyddas mot pälsdjursallergen.

Åtgärder

- Pälsdjur och fjäderfän skall inte vistas i lokaler där kommunal verksamhet bedrivs, inte heller på kvällar, helger och lov. Undantag gäller ledar/arbetshundar samt i eget boende
Ansvar: Kommunens samtliga förvaltningar

7. Mat

Många barn och ungdomar på våra förskolor/skolor är överkänsliga för olika födoämnen. Det enda säkra sättet att inte få en allergisk reaktion är att helt undvika det ämne som man är allergisk mot.

Mål

Barn och ungdomar med födoämnesallergi ska kunna garanteras en säker kost vid de måltider som serveras genom kommunens försorg

Åtgärder

- Rutiner skall finnas för rapportering från föräldrar till respektive serveringsställe för förskola/skola
Ansvar: Fokusnämnden
- Samtliga tillagningskök i kommunens regi skall använda sig av ”*Handbok i specialkost*” och boken ”*Speciella ordlistan*”, som delas ut till samtliga kök.
Ansvar: Servicenämnden
- Förskolor och skolor skall inte servera kost som innehåller jordnötter, nötter och mandel.
Ansvar: Fokusnämnden och Servicenämnden

- Vid inköp av godis mm vid förskolor/skolor ska detta inte innehålla jordnötter, nötter, mandel. Lösgodis bör undvikas.

Ansvar: Fokusnämnden

8. Hud

Yrkesbetingad allergi i form av handeksem är den tredje vanligaste orsaken till arbetsskada. Nickel är den vanligaste orsaken till kontaktallergi och 40% av nickelallergiker drabbas av handeksem. EU:s nickeldirektiv trädde i kraft 1 januari år 2000. Reglerna begränsar hur mycket nickel som får avges från varorna.

Mål

Reducera antalet kontaktallergiker

Åtgärder

- EU:s nickeldirektiv ska följas
Ansvar: Verksamhetsutövarna. Miljö- och Byggnadsnämnden utövar tillsyn
- Studie- och yrkesvägledare ska informera elever om sambandet mellan yrkesval och allergier
Ansvar: Fokusnämnden och Primärvården

Miljö- och byggnadsnämndens roll

Miljö- och byggnadsnämnden är ansvarig tillsynsmyndighet för t.ex. inomhusmiljön och livsmedelshantering vilket har betydelse vad gäller kontroll av städning, livsmedelshantering mm. Nämnden har dock inget ansvar för att målen nås, utan det har verksamhetsutövarna.

Allergikommitténs ansvar

Allergikommittén ansvarar för att sprida kännedom om handlingsplanen och arbetet med den. Allergikommittén har också ansvar för att planen följs upp (under 2006) och revideras vid behov.

De flesta målen i handlingsplanen måste ses som långsiktiga. Därför kommer uppföljning att koncentrera sig på i vilken grad insatserna i handlingsplanen genomförts.

Slutord

En förutsättning för att uppnå ett gott resultat är att man arbetar tillsammans över förvaltnings- och sektorsgränser. Viktigt är att engagemanget utgår från såväl individ-, organisations- som samhällsnivå.

Har Du frågor om astma/allergi – tag gärna kontakt med:

Christina Lundmark

Eva-Lena Storm

Allergikonsulent
NÄL Trollhättan
0520-916 97

Astmasköterska
Vårdcentralen Ed
0534-621 20

